

## Badania literackie I

### Sylabus zajęć

#### Informacje podstawowe

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kierunek studiów</b><br>Polonistyczno-filozoficzne studia nauczycielskie<br><b>Specjalność</b><br>-<br><b>Jednostka organizacyjna</b><br>Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej<br><b>Poziom studiów</b><br>studia drugiego stopnia<br><b>Forma studiów</b><br>studia stacjonarne<br><b>Profil studiów</b><br>profil ogólnoakademicki |                                                                                              | <b>Cykl dydaktyczny</b><br>2024/25<br><b>Kod zajęć</b><br>03PFNS.21K.02489.24<br><b>Języki wykładowe</b><br>polski<br><b>Obligatoryjność</b><br>Fakultatywny<br><b>Blok zajęciowy</b><br>Przedmioty kierunkowe |
| <b>Koordynator zajęć</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Sylwia Karolak, Ewa Kraskowska                                                               |                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Prowadzący zajęcia</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Sylwia Panek, Elżbieta Winiecka, Ewa Kraskowska                                              |                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Okres</b><br>Semestr 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia</b><br>• Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną | <b>Liczba punktów ECTS</b><br>3                                                                                                                                                                                |

#### Cele kształcenia dla zajęć

| Kod | Cel                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| C1  | Celem zajęć jest wstępne przygotowanie studentek i studentów do samodzielnego prowadzenia prac badawczych w zakresie literaturoznawstwa (historia literatury, analiza i interpretacja tekstu literackiego) na poziomie podstawowym, niezbędnym do: - opracowania konspektu pracy magisterskiej, - przekazywania oraz korzystania z wiedzy o literaturze w praktyce zawodowej, - doskonalenia własnych kompetencji lekturowych, - świadomego uczestnictwa w życiu literackim i kulturalnym. Przedmiot „Badania literackie I” ma zapewnić początkującym badaczom i badaczkom literatury oraz jej kontekstów orientację w elementarnym wyposażeniu warsztatu literaturoznawczego. Jest on wprowadzeniem do przedmiotu „Badania literackie II”, w ramach którego nacisk zostanie położony na kształtowanie świadomości metodologicznej. Oba przedmioty stanowią całość integrującą metody, teorie i praktyki badawcze. |

## Wymagania wstępne

Ukończone studia licencjackie w zakresie filologii polskiej lub innej bądź zaliczony przedmiot „Vademecum literaturoznawcze” na II stopniu filologii polskiej.

## Efekty uczenia się dla zajęć

| Kod                                          | Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie                                                                                                                                                                           | Efekty uczenia się dla kierunku                                                                      | Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć |
|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| <b>Wiedzy - Student/ka:</b>                  |                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                      |                                                              |
| W1                                           | wymienia i charakteryzuje różne przedmioty badań literackich,                                                                                                                                                     | PFN_K2_W01,<br>PFN_K2_W02,<br>PFN_K2_W03,<br>PFN_K2_W04                                              | Test                                                         |
| W2                                           | wymienia i charakteryzuje metody badań literackich wypracowanych w różnych epokach.                                                                                                                               | PFN_K2_W01,<br>PFN_K2_W02,<br>PFN_K2_W04,<br>PFN_K2_W08,<br>PFN_K2_W09,<br>PFN_K2_W10                | Test                                                         |
| <b>Umiejętności - Student/ka:</b>            |                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                      |                                                              |
| U1                                           | posiada umiejętność krytycznej lektury tekstów naukowych z zakresu humanistyki (także w języku obcym), dyskutowania o nich i korzystania z nich w samodzielnym opracowywaniu zagadnień literackich i kulturowych, | PFN_K2_U03,<br>PFN_K2_U04,<br>PFN_K2_U06,<br>PFN_K2_U07,<br>PFN_K2_U08,<br>PFN_K2_U09,<br>PFN_K2_U10 | Projekt, Praca pisemna                                       |
| U2                                           | potrafi określić przedmiot i cel własnych badań literackich oraz skoordynować je z odpowiednimi metodami badawczymi,                                                                                              | PFN_K2_U01,<br>PFN_K2_U02,<br>PFN_K2_U03,<br>PFN_K2_U04,<br>PFN_K2_U06,<br>PFN_K2_U10                | Projekt, Praca pisemna                                       |
| U3                                           | potrafi zaprezentować i uzasadnić własne stanowisko w dyskusji na tematy ogólnohumanistyczne.                                                                                                                     | PFN_K2_U01,<br>PFN_K2_U02,<br>PFN_K2_U06,<br>PFN_K2_U10                                              | Projekt, Praca pisemna                                       |
| <b>Kompetencji społecznych - Student/ka:</b> |                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                      |                                                              |
| K1                                           | ma świadomość znaczenia humanistyki w kształtowaniu tożsamości i postaw zbiorowych oraz indywidualnych,                                                                                                           | PFN_K2_K01,<br>PFN_K2_K02,<br>PFN_K2_K03,<br>PFN_K2_K07                                              | Projekt, Praca pisemna                                       |
| K2                                           | ma świadomość etycznych uwarunkowań i konsekwencji badań literackich.                                                                                                                                             | PFN_K2_K04,<br>PFN_K2_K05,<br>PFN_K2_K06,<br>PFN_K2_K09                                              | Projekt, Praca pisemna                                       |

## Treści programowe dla zajęć

| Lp. | Treści programowe dla zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Efekty uczenia się dla zajęć | Formy zajęć |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|-------------|
| 1.  | Metody, metodologia, teoria w naukach humanistycznych: rozróżnienia terminologiczne.                                                                                                                                                                                                                                                                              | W2, U1, U2, U3, K1, K2       | Ćwiczenia   |
| 2.  | Interdyscyplinarność w badaniach literackich.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | W2                           | Ćwiczenia   |
| 3.  | Przedmiot(-y) badań literackich, np.: tekst, dokument, utwór, dzieło; epoka literacka, proces historycznoliteracki, styl literacki, prąd literacki, konwencja literacka, gatunek literacki; system literacki, kultura literacka, komunikacja literacka, instytucje życia literackiego; twórca/autor, odbiorca/czytelnik, recepcja literatury, przekład literacki. | W1, U3                       | Ćwiczenia   |
| 4.  | Analiza tekstu: filologiczna, strukturalna, semiotyczna, krytyczna analiza dyskursu.                                                                                                                                                                                                                                                                              | W2, U1, U3                   | Ćwiczenia   |
| 5.  | Sposoby przeprowadzania i znaczenie kwerend w badaniach literackich (biblioteki i czytelnie, archiwa publiczne i prywatne, zasoby cyfrowe).                                                                                                                                                                                                                       | W2, U1, U2                   | Ćwiczenia   |
| 6.  | Osoba twórcy w badaniach literackich (biografizm, krytyka personalistyczna).                                                                                                                                                                                                                                                                                      | W1, U3, K2                   | Ćwiczenia   |
| 7.  | Komparatystyka literacka i badania intertekstualne.                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | W1, U3                       | Ćwiczenia   |
| 8.  | Perspektywa socjologiczna w badaniach literackich (np. komunikacja literacka, czytelniczy i czytelnictwo, instytucje życia literackiego); metoda studium przypadku.                                                                                                                                                                                               | W1, W2, U3, K2               | Ćwiczenia   |
| 9.  | Perspektywa kulturowa i antropologiczna w badaniach literackich.                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | W1, W2, U3, K1, K2           | Ćwiczenia   |
| 10. | Sztuka interpretacji dzieła literackiego.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | W1, W2, U2, U3, K1, K2       | Ćwiczenia   |
| 11. | Narzędzia cyfrowe w warsztacie literaturoznawczym (np. badania korpusowe, distantreading, stylometria).                                                                                                                                                                                                                                                           | W1, U2                       | Ćwiczenia   |

### Informacje dodatkowe

| Forma zajęć | Metody i formy prowadzenia zajęć                                                                                                                                |
|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ćwiczenia   | Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda badawcza (dociekania naukowego), Metoda projektu, Praca w grupach, Zajęcia w archiwum i bibliotece |

| Forma zajęć | Warunki zaliczenia zajęć                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ćwiczenia   | <p>Warunkiem zaliczenia jest aktywne uczestniczenie w zajęciach oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- do wyboru: przygotowanie projektu badawczego na wzór wniosków grantowych (z opisem tematu, celów, metodologii, bibliografią) lub napisanie pracy na zadany temat,</li> <li>- test.</li> </ul> <p>Kryteria oceniania:</p> <p>bardzo dobry (bdb; 5,0): pogłębiona i usystematyzowana wiedza o przedmiotach i metodach badań literackich, wysoka świadomość przedmiotu i celu własnych badań, bardzo dobra umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie</p> <p>dobry plus (+db; 4,5): jak wyżej, z drobnymi niedociągnięciami</p> <p>dobry (db; 4,0): usystematyzowana wiedza o przedmiotach i metodach badań literackich, wysoka świadomość przedmiotu i celu własnych badań, dobra umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5): podstawowa wiedza o przedmiotach i metodach badań literackich, elementarna świadomość przedmiotu i celu własnych badań, przeciętna umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie</p> <p>dostateczny (dst; 3,0): podstawowa wiedza o przedmiotach i metodach badań literackich, elementarna świadomość przedmiotu i celu własnych badań, słaba umiejętność prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0): niewystarczająca wiedza o przedmiotach i metodach badań literackich, brak świadomości przedmiotu i celu własnych badań, brak umiejętności prezentowania własnych koncepcji badawczych w mowie i w piśmie</p> |

## Literatura

### Obowiązkowa

1. A. Burzyńska, M. P. Markowski, Teorie literatury XX wieku. Podręcznik, Kraków 2006.
2. A. Stussi, Wprowadzenie do edytorstwa i tekstologii, przeł. M. i P. Salwa, Gdańsk 2011.
3. J. Culler, Teoria literatury: bardzo krótkie wprowadzenie, przeł. M. Bassaj, Warszawa 1998.
4. H. Markiewicz, Zakres i kierunki współczesnych badań literackich, w: Głównie problemy wiedzy o literaturze, wyd. IV przejrane i uzupełnione lub wydania późniejsze, Kraków 1976.
5. K. Bartoszyński, Aspekty i relacje tekstów (Źródła – historia – literatura), w: Dzieło literackie jako źródło historyczne, pod red. Z. Stefanowskiej i J. Sławińskiego, Warszawa 1978.
6. A. Szahaj, O interpretacji, Kraków 2014.
7. Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy, pod red. M.P. Markowskiego, R. Nycza, Kraków 2006.
8. Komparatystyka dzisiaj. Tom I – problemy teoretyczne, pod red. E. Szczęsnej, E. Kasperskiego, Kraków 2010.
9. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianej na czytanie. Ostateczny kształt listy lektur określa wykładowca na początku zajęć.

## Nakład pracy studenta i punkty ECTS

| Rodzaje zajęć studenta           | Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć |
|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Ćwiczenia                        | 30                                                                  |
| Przygotowanie do zajęć           | 10                                                                  |
| Czytanie wskazanej literatury    | 15                                                                  |
| Przygotowanie pracy semestralnej | 10                                                                  |
| Przygotowanie do zaliczenia      | 10                                                                  |

|                                     |                            |
|-------------------------------------|----------------------------|
| <b>Łączny nakład pracy studenta</b> | <b>Liczba godzin</b><br>75 |
| <b>Liczba punktów ECTS</b>          | <b>ECTS</b><br>3           |

\* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

## Efekty uczenia się dla kierunku

| Kod        | Treść                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PFN_K2_K01 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i ustawicznego jej doskonalenia: pogłębiania, weryfikowania i aktualizowania, a także uznania doniosłości wiedzy dla rozwiązywania problemów poznawczych, naukowo-badawczych, praktycznych, społecznych, ekonomicznych i normatywnych                                                           |
| PFN_K2_K02 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny odbieranych treści, analizowania, zestawiania i waloryzowania źródeł informacji, krytycznego uczestnictwa w procesach komunikacji, dyskursu i dialogu społecznego i interkulturowego                                                                                                                              |
| PFN_K2_K03 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, zwłaszcza do podjęcia partnerskiego dialogu z przedstawicielami odmiennych światopoglądów, środowisk i kręgów kulturowych                                                                                                                                            |
| PFN_K2_K04 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystywania wiedzy o literaturze, języku i kulturze rodzimej do budowania tożsamości zbiorowej i rozwijania więzi społecznych, inspirowania i organizowania działalności na rzecz środowiska społecznego, z wykazaniem wrażliwości etycznej związanej z własną pracą i udziałem w różnych formach życia i kooperacji zbiorowej |
| PFN_K2_K05 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania odpowiedzialnych działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i świata, krzewienia kultury języka i kultury czytelniczej - zwłaszcza w pracy nauczyciela                                                                                                                                        |
| PFN_K2_K06 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do inspirowania innych do uczestnictwa w kulturze oraz podejmowania działań dla dobra wspólnego, sprawiedliwości społecznej, bezpieczeństwa i pokoju                                                                                                                                                                                  |
| PFN_K2_K07 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do współdziałania z innymi, funkcjonowania w zróżnicowanym otoczeniu społeczno-kulturowym oraz zawodowym, także międzynarodowym i międzykulturowym - zwłaszcza w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów                                                                                                          |
| PFN_K2_K09 | Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania odpowiedzialnych działań - zwłaszcza edukacyjnych - na rzecz zachowania środowiska naturalnego i życia na Ziemi                                                                                                                                                                                                       |
| PFN_K2_U01 | Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych, zmiennych warunkach, także przystosowując istniejące lub opracowując nowe narzędzia i metody zwłaszcza w odniesieniu do zadań nauczyciela szkoły ponadpodstawowej                                                               |
| PFN_K2_U02 | Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać niezłożone problemy badawcze w zakresie literaturoznawstwa, filozofii i językoznawstwa, posługując się ujęciami teoretycznymi, pojęciami, narzędziami, procedurami i sprawnościami właściwymi dla polonistyki i etyki                                                                                                  |
| PFN_K2_U03 | Absolwent/ka potrafi wyszukiwać właściwie dobrane źródła i informacje, także z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy i twórczej interpretacji                                                                                                                                         |
| PFN_K2_U04 | Absolwent/ka potrafi rozpoznawać różne rodzaje tekstów i kodów, ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich, przeprowadzać ich analizę i interpretację z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi, zwłaszcza literaturoznawczych i filozoficznych                                                                                            |
| PFN_K2_U06 | Absolwent/ka potrafi wprowadzać pozyskane z różnorodnych źródeł dane do własnych prac, krytycznie i twórczo przetwarzać je z poszanowaniem zasad własności intelektualnej oraz etyki zawodowej                                                                                                                                                                       |
| PFN_K2_U07 | Absolwent/ka potrafi formułować i wyrażać własne poglądy, posługując się właściwym stylem funkcjonalnym polszczyzny, dobranym adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, z uwzględnieniem ekspresywnych, estetycznych i pragmatycznych właściwości języka polskiego                                                                                                      |
| PFN_K2_U08 | Absolwent/ka potrafi formułować i artykułować wnioski na podstawie poprawnie przeprowadzonych i uargumentowanych rozumowań odwołujących się do wiedzy, prowadzić debaty i brać udział w dyskusjach, zwłaszcza odnoszących się do zagadnień literackich, społeczno-etycznych i kulturowych                                                                            |
| PFN_K2_U09 | Absolwent/ka potrafi posługiwać się, również na gruncie zawodowym, językiem rodzimym z wykorzystaniem rozmaitych kanałów i technik komunikacyjnych, a także językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego                                                                                                                        |

| Kod        | Treść                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PFN_K2_U10 | Absolwent/ka potrafi współdziałać z innymi osobami, planować i organizować prace zespołu, kierować nimi, a także opracować harmonogram, budżet i wniosek o finansowanie projektu zespołowego o charakterze edukacyjnym, naukowo-badawczym, lub innym o znaczeniu społecznym                                                                                                                                                                                            |
| PFN_K2_W01 | Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób teoretyczne uwarunkowania literaturoznawstwa, filozofii i językoznawstwa, procedury poznawcze, metodologie i zastosowania wiedzy właściwe dla tych dyscyplin, wykorzystywaną na ich obszarze terminologię, jak również właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych zaawansowane metody analizy i interpretacji różnych tekstów ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich |
| PFN_K2_W02 | Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób główne tendencje rozwojowe literaturoznawstwa, filozofii i językoznawstwa, a także usytuowanie, miejsce i znaczenie polonistyki i etyki w obszarze badań i edukacji humanistycznej                                                                                                                                                                                                                                      |
| PFN_K2_W03 | Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób fakty i zjawiska z zakresu historii literatury polskiej od początków do współczesności, także w ich relacji z faktami i zjawiskami z dziejów literatury, sztuki i kultury powszechnej                                                                                                                                                                                                                                   |
| PFN_K2_W04 | Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób współczesną literaturę oraz zjawiska współczesnego życia literackiego i kulturalnego, a także metody i teorie pozwalające wyjaśniać zależności między nimi oraz sytuować je w kontekście fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji i kultury                                                                                                                                                                   |
| PFN_K2_W08 | Absolwent/ka zna i rozumie w szerokim zakresie kluczowe stanowiska, założenia i metody współczesnej i najnowszej filozofii i jej subdyscyplin, umożliwiające rozumienie przebiegu procesu historycznoliterackiego i jego uwarunkowań, jak i te, które stymulują rozwój humanistyki współczesnej, stanowią zaplecze jej metod i teorii, narracji i dyskursów, zwłaszcza w odniesieniu do dydaktyki na poziomie szkoły ponadpodstawowej                                  |
| PFN_K2_W09 | Absolwent/ka zna i rozumie w szerokim zakresie główne uwarunkowania wiedzy o kulturze, jej systemach i społecznych obiegach, regułach komunikacji, dialogu i dyskursu społecznego, także w odniesieniu do społeczno-kulturowej roli odgrywanej współcześnie przez nowe media komunikacyjne                                                                                                                                                                             |
| PFN_K2_W10 | Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony, uporządkowany i podbudowany teoretycznie sposób wybrane zagadnienia szczegółowe z zakresu literaturoznawstwa, filozofii i językoznawstwa, ich subdyscyplin lub innych pokrewnych dyscyplin humanistycznych, niezbędne do samodzielnej realizacji złożonego zadania badawczego                                                                                                                                                 |